TOEKOMSTVISIE LOCHEM 2030

Gemeente Lochem

toekomstvisie 2030

Lochem verbindt

prachtig

toekomstvisie Lochem 2030

vastgesteld door de gemeenteraad
4 april 2011

Woord vooraf

Op naar 2030!

Geachte lezer,

Voor u ligt de toekomstvisie Lochem 2030. Hierin leest u wat voor gemeente Lochem wil zijn in 2030 en welke stappen wij met u willen zetten om daar te komen. Een vergezicht is mooi, maar de toekomst begint vandaag!

De koers hebben we uitgezet door te kijken naar ontwikkelingen die we de komende jaren verwachten. Daarnaast zijn we met u in gesprek gegaan. Een inspirerend proces! Veel inwoners, maatschappelijke partners en bedrijven hebben meegedacht en een bijdrage geleverd. U bevestigde dat de gemeente Lochem heel veel heeft om trots op te zijn. Dat is een mooie basis op weg naar een prachtige toekomst.

Een toekomst met nieuwe mogelijkheden en een nieuw evenwicht tussen overheid en samenleving. Een toekomst waarin iedereen mee kan blijven doen. Ik nodig u van harte uit om mee vorm te geven aan het Lochem van 2030. Samen leggen we de link tussen het heden en de toekomst.

Lochem verbindt prachtig!

Frans Spekreijse
Burgemeester

Lochem verbindt *prachtig*

Inhoud

1 Inleiding 3

2 Veranderenderollen, vertrouwde samenwerking 4

3 Lochem 2030: de koers 6

4 Strategische agenda 2020 8

1 Inleiding

1991

De woningmarkt leek niet te stuiten. De behoefte aan nieuwe bedrijventerreinen bleef toenemen. Het woord "verzorgingsstaat" kwam nog voor in het taalgebruik. Internet speelde geen rol van betekenis. Het was nog bijzonder om een mobiele telefoon te bezitten. Benzine kostte € 0,46 per liter. Het anonieme Kamerlid Wilders verzette zit tegen invoering van het 'Kwartje van Kok.' We betaalden nog met de gulden. En Gorssel en Lochem waren nog afzonderlijke gemeenten.

2011

Het gemeentebestuur van Lochem richt de blik op 2030: even ver weg als 1991. Natuurlijk zal Lochem er over twintig jaar niet heel anders uitzien. Maar de wereld ziet er in 2030 anders uit dan nu. Daar wil de gemeente op voorbereid zijn om – waar het in haar macht ligt – te kunnen (bij)sturen. Het gaat het gemeentebestuur om meer dan vergezichten. Daarom is niet alleen aan een visie gewerkt, maar ook aan een strategische agenda voor 2020. De uitvoering van deze agenda begint nu.
Om deze visie te kunnen ontwikkelen selecteerde het gemeentebestuur de trends die voor Lochem de grootste consequenties zullen hebben. Het doortrekken van bij Lochem passende trends helpt bij het maken van de visie.

Trend 1: De bevolking krimpt
Duidelijk is dat we afscheid moeten nemen van denken in termen van groei en ons moeten instellen op een toekomst waarin het draagvlak voor voorzieningen onder druk komt te staan.

Trend 2: De leeftijdsopbouw verandert
Vergrijzing en ontgroening: meer ouderen, minder jongeren. Er zijn gevolgen voor bijvoorbeeld de zorgbehoefte en de behoefte aan andere woonvormen.

Trend 3: Digitalisering blijft ons leven veranderen
Wat het betekent weten we nog niet, dát het wat betekent staat vast. We gaan uit van meer mogelijkheden in de zorg.

Trend 4: Sociale relaties veranderen
Op dit moment is er de trend van verzorgingssamenleving naar participatiesamenleving. Er ontstaat opnieuw de vraag naar een zorgzame samenleving.

Trend 5: De economie verandert de ruimtelijke structuur
Andere werkverbanden, ander ruimtegebruik, schaalvergroting in de landbouw, meer Europese werknemers.

Trend 6: Duurzaamheid wordt een leidend principe in de economie
De energiemarkt verandert en wordt voor een deel kleinschalig door de lokale productie van duurzame energie.

Trend 7: Toenemende diversiteit vraagt om rolkeuze overheid
Politiek naar 2030 betekent allereerst: omgaan met verschillen.

Deze visie bestaat uit drie onderdelen. Een beschouwing over de weerslag van de trends in 2030 (hoofdstuk 2). Een beantwoording van de vraag wat voor een gemeente Lochem wil zijn, welke koers het gemeentebestuur kiest (hoofdstuk 3). Een uitwerking van de vraag voor welke opgaven dit het gemeentebestuur stelt; de strategische agenda (hoofdstuk 4).

Het gemeentebestuur zal deze strategische opgaven vertalen naar concrete uitvoeringsplannen.

Negentien jaar vooruit kijken is ver. Het is dan ook verstandig om ergens halverwege (in 2020) deze visie te herijken.

Bij het opstellen van deze visie viel op dat er brede overeenstemming is over het gegeven dat de gemeente veel heeft om trots op te zijn, beschikt over een sterke basis. Dat maakt niet gemakzuchtig, maar het geeft wel vertrouwen. We gaan niet op weg: we zijn het al!

"Lochem heeft veel om trots op te zijn."

2 Veranderende rollen, vertrouwde samenwerking

“Het is de cultuur van netwerken, delen, lenen en uitwisselen.(...) Lokaal en mondiaal staan niet meer tegenover elkaar. Het is de wereld van de lokale boerenmarkt én Twitter, de kroeg en Facebook, de buurt én CNN. ‘Lokaal’ wordt behalve een geografische plaatsbepaling, een kwaliteit op zichzelf.” (NRC 14 januari 2011).

Zeven trends leiden tot nieuwe samenwerking

Lochem is maar weinig gekrompen

Ondanks bemoedigende voorspellingen is het er toch van gekomen. Lochem is iets gekrompen. Belangrijker nog is de omgeving waarin Lochem zich bevindt. De meeste gemeenten in de buurt hebben te maken met krimp, soms zelfs in sterke mate. Dit betekent dat de gemeente Lochem er toch gevolgen van ondervindt. Het gemeentebestuur heeft zich erop voorbereid door met zijn partners een pakket maatregelen te nemen. Er wordt anders gebouwd. Met meer visie ontwikkeld. Waarbij sterk wordt ingezet op het (ver-)bouwen voor jonge mensen. Voorzieningen worden veel meer van onderop gedragen.

Toch is er vooral goed nieuws. Het feit dat Lochem weinig gekrompen is weerspiegelt iets dat onder de oppervlakte ligt. Een frisse economische dynamiek. En een aantrekkelijkheid die wat verder gaat dan de groene kracht die de hele regio kenmerkt.

De leeftijdsopbouw is veranderd

Lochem kent meer ouderen en minder jongeren. De gemeente heeft zich ingezet op het faciliteren van deze ouderen, omdat het de zogenaamde ‘vergrijzing’ altijd als een positieve ontwikkeling heeft beschouwd. In de kernen wordt deels voor elkaar gezorgd en verder is – vaak in gezamenlijkheid – passende en nabije zorg geregeld. De zorgvraag valt mee. Omdat mensen lang thuis blijven wonen hapert de doorstroming op de woningmarkt nog wel steeds.
Ondanks inspanningen van de gemeente zijn er minder jongeren, met de landelijke trend mee zonder dramatische effecten. Ook het aantal terugkeerders is beperkt: dertigers die een gezin stichten. Maar jonge gezinnen ontvluchten steeds vaker de meer hectische delen van het land. Die gezinnen zijn voor Lochem interessant. En Lochem is dat voor hen: met de uitstraling van de gemeente Lochem, de woningen, het werk, de cultuur, kortom met rust, ruimte en reuring.

Het aantal woningzoekenden is niet gedaald. De ontwikkeling naar een kleiner aantal mensen per huishouden blijft doorzetten. Ook besluiten steeds meer Oost-Europeanen en Afrikanen om in Lochem te blijven. En dat zijn wél jonge mensen!

Digitalisering in 2030

Internet is een achterhaald concept, we leven met zijn allen in “clouds”. Via allerlei kanalen zijn we continu verbonden met elkaar. Dat maakt dat we ontwikkelingen nog eerder zien en kunnen volgen. Met elkaar continu inzichten, reacties en samenwerking kunnen afstemmen. Ervaringen en werkwijzen bij anderen kunnen ‘ophalen’. Maar het maakt ook dat het leven er niet rustiger op is geworden.

Voor iedereen betekent dit iets, maar in het bijzonder voor senioren heeft dit het leven vergemakkelijkt. Niet alleen vinden zij in sociaal opzicht gemakkelijker de aansluiting. De technologie is zover voortgeschreden dat zij fysiek nog tot veel in staat zijn. Zelfstandig wonen en voor jezelf zorgen, dat is een stuk gemakkelijker geworden.

Sociale relaties in 2030

Bewoners, organisaties en bedrijven nemen steeds meer eigen initiatieven, steeds meer los van traditionele voortrekkers zoals de kerk of overheid. De gemeente heeft daarop ingespeeld, door meer ruimte voor andere partners te maken. Mensen zijn op steeds meer, ook niet-traditionele wijzen, met elkaar verbonden. Verbindingen binnen verenigingen zijn overeind gebleven, maar staan minder op zichzelf. Er zijn meer verbindingen in virtuele gemeenschappen.

Lochemers maken deel uit van vele netwerken. De mensen zijn steeds meer aan het lokale ontstegen, maar nemen daarmee geen afscheid van het lokale maar versterken het juist. We zien dat er steeds meer initiatieven van onderop ontstaan, met als krachtige motor de verenigde bewoners, verenigingen en bedrijven. Samen werken aan duurzaamheidsprojecten. Samen zorg geven of inkopen. Samen extra inzetten op de omgeving. De sociale cohesie is in Lochem nog steeds volop aanwezig. Hieraan wordt sinds oudsher grote waarde gehecht. Mensen helpen elkaar zodat iedereen kan blijven meedoen. Ook in 2030 vinden we dat nog heel belangrijk. Dat meedoen wordt ook haalbaar en aantrekkelijk gemaakt.

De basiswaarde dat mensen wat voor elkaar over hebben verandert dus niet, de manier waarop dat in de praktijk wordt ingevuld is echter eigentijds. Wij realiseren ons hierbij dat de overheid eindverantwoordelijkheid is voor inwoners voor wie deelname niet vanzelfsprekend is in de samenleving. Dat is de groep die zonder extra (professionele) hulp de slag naar deelname aan onze maatschappij niet zelfstandig kan maken. Deze eindverantwoordelijkheid vormt het fundament waarop met vrijwilligers en betrokken burgers wordt gebouwd aan een sociale samenleving waarbij niemand wordt uitgesloten. Dit is een gemeentelijke kerntaak.

De economie en de ruimtelijke structuur in 2030

Natuurlijk maakt de mix van groen en blauw Lochem nog steeds tot een schit-

Natuurlijk maakt de mix van groen en blauw Lochem nog steeds tot een schitterende gemeente

terende gemeente. Maar er is wel wat gebeurd. De landbouw is ingrijpend veranderd, en hiermee ook de structuur van het platteland. Er zijn veel minder landbouwbedrijven, die vooral op grote schaal werken. Dit heeft echter niet tot grote eenvormigheid in het agrarische gebied geleid, want de landbouwsector heeft actief meegewerkt aan het vinden van een nieuw evenwicht tussen economische ontwikkelingen en natuur en milieu.

De economische basis van Lochem is overeind gebleven. De grootste sectoren zijn dienstverlening, industrie en bouwnijverheid, landbouw en handel. Maar hun eigen groep kernwerknemers is kleiner en wordt aangevuld door de inzet van zp-ers (zelfstandige professionals), die bij voorkeur in de buurt wonen.

Het aantal zp-ers en kleine bedrijven is dan ook gegroeid. De zichtbare effecten in de kernen zijn bescheiden; er is meer kleinere, flexibele huisvesting. De vraag naar werkenden in de zorg is geëxplodeerd. Lochem probeert deze werknemers aan de gemeente te binden met goede, betaalbare huisvesting.

Duurzaamheid in 2030

Duurzaamheid bepaalt het gezicht van Lochem. Bijvoorbeeld voor de agrarische sector waarbij de functie van voedselproductie is aangevuld met onder meer bio-energie-producten, natuurbeheer, zorgboerderijen en recreatie. De aanpak is van onderop, al decennialang. Door nieuwe manieren van samenwerking, het via digitale wegen snel uitwisselen van kennis en inspiratie en de ruimte die partners zelf hebben genomen. Lochem heeft voorsprong genomen, vanwege de traditie van samenwerking, reeds aanwezige structuren en een agrarische en agri-business sector die daar graag in deelneemt.

De rol van de overheid in 2030

Burgers stellen zich anders op. Maken eigen keuzes in wisselende netwerken en vragen de overheid om daar op een flexibele manier mee om te gaan. In 2030 zien we een overheid die uitgaat van ruimte geven aan samenwerking.

Ruimte aan actieve partners. Een overheid die voor regie zorgt: samenwerking aanjaagt en ondersteunt, lokale daadkracht mobiliseert, partijen als gelijkwaardig ziet, ,randvoorwaarden geeft en een vangnet is voor hen die dat nodig hebben.

Een overheid die niet geleidelijk uit beeld verdwijnt maar betrokken blijft. Een herkenbare en duidelijke overheid die kan loslaten maar nooit mensen laat vallen.

Die uitgaat van het versterken van eigen verantwoordelijkheid, weerbaarheid en wederkerigheid en daar waar dat eindigt, verantwoordelijk is en blijft voor kwetsbare groepen. Over de trends heen kijkend naar Lochem zien we dat de burger in 2030 steeds meer het heft in eigen handen heeft genomen om zijn lokale wensen te realiseren en daarbij creatief zoekt naar de sterkste ideeën en samenwerkingsverbanden.

Lochem heeft krachtige kernen. Vanuit een traditie van noaberschap zijn we gegroeid naar een samenleving waarin iedereen naar eigen kunnen deelneemt, een inclusieve samenleving. Lokale kracht door samenwerking. Dat is er op gericht om iedereen te laten meedoen. Met een grote gedragenheid door vrijwilligers, door verenigingen, door diverse voorzieningen. Met oog voor de menselijke maat, respect, zorg voor elkaar.

In 2030 is die basis van vertrouwde samenwerking verder uitgebouwd. Dat kan zijn met lokale partijen maar zonodig ook met nationale of internationale partijen. Maatschappelijke organisaties, verenigingen en bedrijven haken daarbij aan.

Kortom de rollen zijn in 2030 veranderd. Bewoners, maatschappelijke organisaties, verenigingen, bedrijven, overheid: er is meer gelijkwaardigheid en partijen nemen meer eigen initiatieven. Rollen veranderen, delen worden losgelaten en overgenomen en de positie van kwetsbare groepen blijft geborgd.

Branink OPENBARE DALTONBASISSCHOOL
Gemeente Lochem
LUGARDE
Fonds 1819
JANTJE BETON
Ondernemers Laren Gld.
SL Loon-, Grondverzet-, en
d.t reklame
Bennie Brummelman GROND - EN SLOOPWERKEN
HOTEL - RESTAURANT Stegeman CAFÉ - ZALEN

3 Lochem 2030: de koers

Lochem 2030 geeft een nieuwe vorm aan al aanwezige kracht. Die ambitie realiseren we met de sterke basis als startpunt en met een nieuw evenwicht tussen overheid en samenleving als richtpunt.

Opgaven

De beschouwing in hoofdstuk 2 laat zien dat het vooruitkijken naar 2030 nu al opgaven zichtbaar maakt. Voor de woningbouw. Voor de landbouw. Ten aanzien van duurzaamheid. Met betrekking tot veranderende sociale relaties. Over de aantrekkelijkheid van Lochem. En meer. En door deze opgaven heen loopt de vraag, wat voor gemeente wil Lochem nou eigenlijk zijn? In dit hoofdstuk beantwoorden we die vraag.

Basis als startpunt

De gemeente Lochem heeft een brede en sterke basis van kwaliteit. Een basis die het meer dan waard is om de vliegende start van deze visie te zijn.

Die basis bestaat onder andere uit de ontspannen en bijzondere uitstraling van de gemeente. Zoals het mooie beeld dat wordt gevormd door het groene buitengebied met veel cultuurhistorische waarde. De landgoederen en oude boerderijen die verspreid door het landschap ontdekt kunnen worden. De prachtige fietspaden die hun fietsers steeds weer andere beelden van de natuur en cultuur van de gemeente laten zien. Een veelzijdig Lochem met een op natuurlijke wijze op elkaar overgaande mix van landbouw en toerisme, met de mix van groen en blauw (de Berkel, de IJssel, het Twentekanaal) en de mix van kleinere kernen en een historische stad. Het is dan ook niet verwonderlijk dat we leuke hotels aantreffen, campings en andere verblijfsmogelijkheden. Het is belangrijk om deze basis op niveau te houden en in bepaalde gevallen op niveau te brengen.

Nog zo'n Lochems basispunt: de verbinding tussen de mensen. De sterke sociale samenhang in levendige kernen. Kernen waarin een groot aantal vrijwilligers zich enthousiast inzet en waar de vele verenigingen het nog extra prettig maken om te wonen. En ook op het gebied van de voorzieningen heeft de gemeente Lochem een sterk punt in huis. En in die kernen en over de gemeente heen treffen we de cultuur van de menselijke maat aan. Iedereen kan er meedoen en er is heel vanzelfsprekend respect en zorg voor elkaar.
Daarnaast is ook de speciale aandacht voor cultuur een onderdeel van de sterke basis. Cultuur die zich met vele gezichten laat zien, niet alleen in exposities maar bijvoorbeeld ook door uitvoeringen in het openluchttheater en de schouwburg. In de verschillende kernen treffen we ook een grote variëteit in cultuur aan, en dat alles wordt met elkaar verbonden door een gemeentelijke cultuurmakelaar.
En een kracht van Lochem zit ook in het economische. Lochem is een gemeente met veel werkgelegenheid, met een bovengemiddeld hoog opleidingsniveau en een bovengemiddeld inkomensniveau. Ongetwijfeld kiezen bedrijven ook voor Lochem vanwege de gunstige ligging: bij de A1, het spoor, het kanaal. Lochem als de poort van de Achterhoek, gunstig gelegen voor de Achterhoek, de Stedendriehoek, Twente en Salland, kortom met veel steden onder handbereik.
Lochem heeft sterke bedrijven, zowel in de nieuwere sectoren alsook vanuit een traditionele oorsprong zoals de agrarische sector. Dat geeft werkgelegenheid voor een grote diversiteit van functies en niveaus; dus iedereen doet mee.
De som van alle eerder genoemde delen is dan ook nog een kracht van Lochem. Lochem is het platteland met stedelijke faciliteiten, is dus 'en – en'. Rust, Ruimte en Reuring.

Ambitie als route

We werken met elkaar aan een Lochem 2030 dat haar nieuwe vorm heeft gevonden. Een vorm waarin bewoners en partners aanpakken en de overheid daarbij veel ruimte geeft, zonder haar basisverantwoordelijkheid uit handen te geven. Waarbij de sterke Lochemse basis het fundament bleef vormen: de rust, ruimte en reuring en de betrokkenheid onder elkaar. Waarin iedereen meedoet.

We werken aan een Lochem 2030 dat kiest voor een moderne uitwerking van belangrijke thema's. Waar de kracht van sociale samenhang de motor is. Een Lochem dat qua duurzaamheid concreet en vernieuwend aan de weg timmert. Waar het wonen ook voor jongeren bereikbaar is. Waar de voorzieningen letterlijk en figuurlijk mede gedragen worden door alle partners. En er zichtbaar en enthousiast wordt ingezet op recreatie en cultuur.
We werken aan een Lochem dat acteert vanuit vernieuwde rollen en met vertrouwde samenwerking.
Een nieuw evenwicht tussen overheid en samenleving.
We werken aan een Lochem dat uitdagend is en blijft voor iedereen: jong en oud, voor mensen met allerlei opleidingen en inkomens. Dat – in alle opzichten - de concurrentie aan kan

Nieuwe evenwicht als richtpunt

We zien in Lochem 2030 een nieuw evenwicht tussen overheid en samenleving. Een gemeentelijke overheid die meer de kracht en initiatieven van bewoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, onderwijs- en onderzoeksinstellingen aanjaagt en ondersteunt. De gemeente blijft daarbij niet op afstand maar begeeft zich midden in de samenleving. Daar gebeurt het immers.
De gemeente realiseert zich dat al die partners in Lochem (en ook buiten Lochem) heel veel eigen scheppende kracht en ambitie hebben. Waarbij de vitale kernen al vaak hebben laten zien dat Lochem niet achterover leunt maar zelf het heft in handen neemt.

Daarbij past een gemeentelijke overheid die de regie neemt. Stimuleert en aanjaagt wat er aan potentie is en daarnaast

De gemeente Lochem helpt de partners: hoe kunnen we zelf onze wensen realiseren?

randvoorwaarden geeft. En, natuurlijk, een vangnet biedt voor hen die dat nodig hebben.

We zien een gemeente die werkt op basis van vertrouwen, het instrument controle wordt zeer terughoudend ingezet.

We zien een gemeentelijke overheid die substantieel kleiner is dan nu (tenminste: bij een gelijkblijvend takenpakket). Kleiner vanwege toenemende samenwerking dus veranderde rollen, digitale winst en minder nadruk op controletaken.
Lokale kracht door samenwerking, is de motor achter deze rol van de overheid. Samenwerking tussen bewoners onderling, per kern of Lochem-breed georganiseerd op uiteenlopende wijze.

Samenwerking tussen bewoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Wisselende coalities. Met partijen binnen Lochem, maar zeker ook buiten Lochem. De gemeente Lochem helpt de partners steeds weer in het denken over: hoe kunnen we zelf onze wensen realiseren? Zelf tot zinvolle en inspiratievolle activiteiten komen, met een overheid aan onze zijde die vooral afstemt en faciliteert en hoe dan ook borgt dat niemand buiten de boot valt. Dat is de basis van Lochem 2030.

4 Strategische agenda 2020

Om Lochems sterke punten in 2030 onderscheidend naar voren te laten komen, zijn keuzes essentieel. In een visie is een bijna oneindig aantal keuzes te maken. Kiezen waar extra op wordt ingezet betekent automatisch kiezen voor zaken waar niet (extra) op wordt ingezet. Hieronder de keuzes die Lochem maakt.

Oud, jong, rijk, arm?

Lochem kiest er voor om aantrekkelijke gemeente te zijn voor alle bewoners en allen die er willen wonen. Met een samenhangend pakket aan strategische opgaven, dat het wonen, werken, en prettig leven voor iedereen mogelijk maakt. Dat pakket, gecombineerd met de al sterke basis van Lochem, maakt dat Lochem, ook in tijden van vergrijzing, ontgroening en krimp, de concurrentie aan kan.
En daarmee aantrekkelijk blijft voor oud en jong, voor rijk en arm: kortom voor alle huidige en toekomstige Lochemers die er willen wonen, werken of verblijven.

Richting en voorbeelden

In de keuzes wordt steeds de *richting* duidelijk benoemd. Overeenstemming over die richting is een absolute voorwaarde om deze visie in Lochem de komende jaren levend te houden. Om het als een kompas richting inspiratie te blijven gebruiken.

Om die richting 'levend' te maken, zijn er *voorbeelden* bij genoemd. Die voorbeelden kleuren de richting in. Ze zijn niet vrijblijvend, maar ook niet absoluut. Kortom, de invulling van de richting zou uiteindelijk anders kunnen zijn dan de voorbeelden precies aangeven, maar zal er nooit haaks op staan.

Agendapunt 1
Sterkere kernen

De richting

Agendapunt 1: Lochem 2030 laat concreet zien waar 'lokale kracht door samenwerking' toe leidt. Inwoners nemen verantwoordelijkheid voor anderen en hun leefomgeving. In 2030 zijn er tenminste 20 nieuwe samenwerkingsactiviteiten. Een aantal daarvan zet in op het overnemen van taken die de gemeente niet meer (geheel) uitvoert.

Lochem kent een traditie qua samenwerking met dorpsraden. Heeft dan ook convenanten afgesloten met dorpen waar meer dan 50% van de huishoudens is aangesloten. Die kracht is in 2030 verder versterkt (ook voor de stad Lochem waar nu nog geen bewonersraad is). En daar waar er feitelijke gemeentelijke taken worden overgenomen maken de partners met de gemeente afspraken over uitruil. Sociaal zakelijk.
De gemeente zorgt voor de regie. Voor het aanjagen en ondersteunen van samenwerking. Ziet partijen als gelijkwaardig, geeft ruimte, durft los te laten, geeft randvoorwaarden en is een vangnet voor hen die dat nodig hebben. Een overheid die niet geleidelijk uit beeld verdwijnt maar betrokken blijft.

Wat gaan we doen?

* We werken met partners aan een passende sociale basisinfrastructuur, het bundelen van de aanwezige capaciteiten in de kernen is daarbij uitgangspunt.
* We geven handen en voeten aan integrale samenwerking, waarbij door de regierol van de gemeente alle partijen steeds helder hun rol kunnen spelen.
* We leggen duidelijk het vangnet van de overheid vast, waarmee de positie van kwetsbare groepen en basistaken geborgd blijft.
* We bezien wat mensen voor elkaar kunnen betekenen en ook welke ondersteuning de digitalisering daarbij biedt.

We gaan per taakgebied uitwerken waar het maatschappelijk veld taken, geheel of ten dele, kan overnemen van de gemeente. Hieruit zal mede naar voren komen welke voorzieningen in stand kunnen blijven. Gereed in 2015.
Ook overige samenwerkingsactiviteiten, los van over te nemen activiteiten, krijgen onze ondersteuning.

De voorbeelden

De wat meer weerbare senioren in de kernen helpen andere bewoners, we benutten met elkaar de capaciteiten. Ze hebben de ruimte en de wil om iets voor anderen te doen. Dat past ook bij de uitstraling van Lochem. De gemeente biedt, waar nodig, ondersteuning met bijvoorbeeld kennis en netwerken. We zoeken naar de mate waarin bewoners/partners in kernen zelf een deel van het groen kunnen onderhouden.

Tevens zoeken we naar de mate waarin ze een deel van de sportaccommodaties kunnen onderhouden en bijdragen kunnen leveren aan bijvoorbeeld het zwembad. En zijn verschillende vrijwilligersprojecten in de zorg. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning krijgt concreet handen en voeten. En ook hier zoeken we het evenwicht tussen bijdragen van bewoners en de inzet van professionals.

Agendapunt 2
Maatschappelijk ondernemen

De richting
Agendapunt 2: In Lochem 2030 is maatschappelijk ondernemen concreet gemaakt. Lochem gaat verder met het stimuleren van bedrijven om meer in te zetten op deelname van mensen die nog een grote afstand tot de (reguliere) arbeidsmarkt hebben. Denk aan Wajong, Wet Sociale Werkvoorziening, bijstandsgerechtigden et cetera.

Wat gaan we doen?
We gaan verder met het stimuleren van het bedrijfsleven om samen met maatschappelijke organisaties een uitvoeringsplan op te zetten en leveren daarvoor ambtelijke capaciteit en geld. Gereed in 2014.

De voorbeelden
De gemeenten en maatschappelijke organisaties zoeken met bedrijven sociaal zakelijke arrangementen. Die lijn is al ingezet en wordt fiks doorgezet. Lochem wil de aanwezige opnamecapaciteit voor de kwetsbare groepen maximaal benutten.
Bedrijven doen mee om morele redenen en ook omdat er zakelijke voordelen geboden worden. Meer omzet. Extra begeleiding. Kunnen deelnemen aan inschrijvingen waarbij het in dienst nemen van mensen die nu nog niet op het voor hen mogelijke niveau kunnen deelnemen, een voorwaarde is. De gemeente maakt dit soort aantrekkelijke deelname arrangementen en zorgt voor beschikbaarheid van begeleiding.

Agendapunt 3
Werk, werk, werk

De richting
Agendapunt 3: In 2030 is een stevige groei van de Lochemse werkgelegenheid gerealiseerd, vooral in de sectoren waarop de visie zich extra richt (duurzaamheid, agribusiness, recreatie, zorg, cultuur en ruimtelijk beheer en onderhoud).

Wat gaan we doen?
Lochem gaat de concurrentie aan, door te werken aan een cultuur van vernieuwing en mogelijkheden. Dit vraagt iets van de sector zelf, maar ook iets van de gemeente. De gemeente kantelt haar dienstverlening in de richting van bedrijven. Gereed in 2015.

De voorbeelden
Voorbeelden voor agrarische sector en agri-business, recreatie en cultuur zijn elders in dit hoofdstuk benoemd. We verwijzen daarnaar. Denk daarnaast aan nieuwe samenwerking in het ruimtelijk beheer waarbij bijvoorbeeld sociale werkvoorzieningbedrijven en instellingen die zich richten op de kwetsbaren, samenwerken met bedrijven in de inrichting en het beheer van de ruimte.
De van oudsher sterke ambachtelijke bedrijven in Lochem faciliteren om in de markt van duurzaamheid kansen te pakken. Lochem is en blijft ook voor senioren aantrekkelijk; daarmee gepaard gaat werk in de zorg.

Denk ook aan snelle procedures, uitstekende randvoorwaarden, een ja-cultuur, een klimaat van vernieuwing en experimenteren, een brug naar onderwijs- en onderzoeksinstellingen en het expliciet uitstralen van dit alles.

Agendapunt 4
Duurzamer

De richting
Agendapunt 4: Lochem is in 2030 substantieel zelfvoorzienend in energie.

In 2030, als de prijzen van fossiele energie zijn verveelvoudigd en de klimaatproblemen nog duidelijker zijn, heeft Lochem met haar stad en kernen de energievoorziening bijna volledig omgeschakeld op lokale duurzame bronnen, zoals zon, wind en bio-energie. Lochem is grotendeels zelfvoorzienend als het gaat om energie. De rendementen zijn zeer hoog en worden ingezet in herinvesteringen in innovatie op energie- en milieugebied, maar ook in sociale voorzieningen, als speelplekken voor jongeren en ontmoetingsplekken voor de kernen.
In 2030 is een fiks aantal woningen van voor 2010 van nieuwe energie- en waterconcepten voorzien en generatiebestendig gemaakt. Dit heeft enorm veel voeten in de aarde gehad. Nieuwe daken met geïntegreerde zonne-energie erin verwerkt, nieuwe energie-installaties die lage temperatuursverwarming en daarmee ook warmte/koude opslag en vergelijkbare technieken mogelijk maakte. Veel huizen kregen een extra schil om superisolatie te verwezenlijken. Dat maakt Lochem een van de meest energie-zuinige gemeenten van Nederland.

Wat gaan we doen?
Met de blik op 2020 werken we een energie- en klimaatplan uit dat vóór 2020 al de goede richting inslaat. Dit plan is klaar in 2012.

De voorbeelden
Neem het soort samenwerking dat we zien binnen bijvoorbeeld Lochem Energie. Voorbeeld van samenwerking 2030, waarbij de kracht en inspiratie van partijen op de meest vanzelfsprekende wijze bij elkaar wordt gebracht. Een coöperatieve vereniging van bewoners, bedrijven en instellingen.
Betrokken burgers in vitale kernen, actieve en innovatieve bedrijven, vernieuwende samenwerking, zingevende activiteiten. Dit soort initiatieven stimuleert het aanhaken van andere overheden en instellingen.

Lochem als proeftuin voor onderwijs- en onderzoeksinstellingen. Uitstraling van 'het groene Lochem' in al zijn facetten.

Agendapunt 5
Lef in wonen

De richting
Agendapunt 5: In 2030 heeft Lochem voor zowel jongeren als voor senioren ieder een tweetal onderscheidende wooncon-cepten uitgewerkt.

Door ruimte te geven aan andere woonconcepten en architectonische vrijheden, naast nieuwe zorgconcepten en particulier opdrachtgeverschap, wordt het gebied interessant voor duurzame vernieuwing in de bouw. En tevens wordt via slim en duurzaam bouwen en verbouwen, sterk ingezet op het realiseren van een andere doelstelling, namelijk Lochem is in 2030 klimaatneutraal. Waarbij een lager energieverbruik ook tot lagere woonlasten leidt. Kortom, Lochem zorgt voor een, in alle opzichten, duurzame aanpak in het bouwen. Dat leidt tot woningen die niet alleen energiezuinig zijn maar ook voor alle doelgroepen voldoende toekomstbestendigheid bieden.

Wat gaan we doen?
Samen met maatschappelijke en private partners maken we een woonbehoefte-analyse voor 2020. Deze vertalen we naar woonscenario's. Deze zijn gereed in 2014.

De voorbeelden
Zoveel als mogelijk is loslaten van beperkende regels in aanpassen woningen en in nieuwbouw.
Lochemse woonpartijen worden in samenwerken gestimuleerd, elk vanuit de eigen kracht. Zouden deze woonpartijen (makelaars, ontwikkelaars, banken, aannemers, gemeente) tot een model kunnen komen waarin ze samen sterk stimuleren dat ze voor elk jong gezin een bereikbare woning in Lochem vinden of kunnen aanpassen.
Als we nog meer op eigen energie opwekking of inkoop inzetten, zijn de energielasten in Lochem juist laag, waardoor de woonlasten ook voor lage inkomens hanteerbaar blijven.

Agendapunt 6
Toonaangevende agribusiness

De richting
Agendapunt 6: Lochem heeft in 2030 een toonaangevende agri-business die qua inpassing en duurzaamheid een voorbeeld is.

Wat gaan we doen?
Samen met de sector stellen we een toekomstagenda op, die zowel inspeelt op de economische behoeften, als op versterking en behoud van het landschap. Deze agenda is gereed in 2013.

De voorbeelden
Ook de agri-business heeft goed ingespeeld op de kansen en op de tijdsgeest. Met een vernieuwde en zinvolle rol in de samenleving. We zien grootschalig boeren in een kleinschalig landschap, met singels, houtwallen en bossages die passen in het cultuurlandschap. Boeren die met slimme en gewenste producten en diensten komen, bedacht en steeds vernieuwd door een netwerk van agrarisch krachtige lokale ondernemers samen met het onderwijs. Daarvoor is een denk- en ontwikkeltank opgebouwd, die zeer effectief is.
We zien een Lochem dat, mede door effectieve ingrepen in het buitengebied, klimaatpositief is. Binnen het palet van grootschalige grondgebonden bedrijven, hebben zich specifiek kleinschalige nichebedrijven in het buitengebied gevestigd, gericht op recreatieve, toeristische en streekgebonden producten.
Lukt het om te komen tot grootschalige duurzame herverkaveling? Zo ja, dan leidt dat tot minder vervoersbewegingen, lager onderhoud en een sterk landschap. Het modern netwerk van agrarische be-

drijven werkt hierbij nauw samen met kennisinstellingen en agribusiness om de weg naar de duurzame businesscase Lochem nog effectiever vorm te geven.

Agendapunt 7
Recreatie versterkt

De richting
Agendapunt 7: We zien dat het aantal overnachtingen in Lochem is afgenomen. Dat willen we niet. Om dat te keren zetten we extra in op recreatie en op het stimuleren van investeringen daarbinnen. In 2030 is het aantal overnachtingen in en bezoeken aan Lochem met de helft gestegen. Lochem is een geliefde recreatiegemeente. Lochem is ook een zeer sterk merk, toeristisch gezien. Een bekende naam, met goede associaties. Sterke punten zijn de ligging, het landschap (groen en blauw) en haar cultuurhistorie, de sfeer, de kleinschaligheid en de uitstraling. Ook de aanwezigheid van Zutphen en Deventer is een extra recreatief argument.

Wat gaan we doen?
De gemeente maakt samen met de recreatiepartners een uitvoeringsplan om Lochem 2030 op het gewenste recreatieniveau te krijgen en te houden. Gereed in 2014.

De voorbeelden
Denk aan het minstens op peil houden van de kwaliteit van de leefomgeving.
Wellicht het realiseren van een hoogwaardig fietsnetwerk, met bijvoorbeeld oplaadpunten voor elektrische fietsen, interessante aanlegplekken, alles tiptop verzorgd.
Maar denk ook aan de jachthaven in het gebied 'Etalage naar de toekomst'.
Het vergroten van beleving en gebruik van Berkel en Twentekanaal, denk bijvoorbeeld aan het sluizencomplex.
De ontwikkeling van outdoor, met de Lochemse elementen van groen en blauw.
En een echte meerwaarde zou een dagattractie hebben, tevens elk-weer-locatie, die de concurrentie in de verre omgeving aankan; waardoor het nog meer de moeite waard wordt om Lochem te bezoeken. Haalbaar?

Een stimulans aan partijen om te komen tot extra versterking van de winkels? Met een bijzonder assortiment. Een eigen statige uitstraling die past bij de uitstraling van de hele gemeente. En het verbeteren van de bereikbaarheid en parkeren.

Agendapunt 8
Meer cultuur

De richting
Agendapunt 8: In 2030 is het aantal culturele evenementen met eenderde toegenomen Een onderdeel van de sterke basis van Lochem is de cultuur. We kiezen er voor om deze kracht verder te vergroten. Ondermeer door cultuuruitingen van onderop, vanuit bewoners, te versterken.

Wat gaan we doen?
De gemeente ontwikkelt samen met cultuurpartners plannen die leiden tot een intensivering van het cultuuraanbod. Uitgewerkt in 2012.

De voorbeelden
Het stimuleren van culturele uitingen, producties uit de kernen. Hardop denkend zie je theater-weken in de Lochemse kernen - dorpshuizen, huiskamertheaters of op de landgoederen - uitgevoerd door de Lochemse kernen. Straatfestivals. Of een groot Lochems openluchtfestival door bewoners. Of het toegankelijk maken van kunst uit de kernen et cetera. De cultuurmakelaar speelt hier een belangrijke rol in. Hoe ver kunnen we hierin komen?
Denk, naast het aanbod in de overige kernen, ook nog aan het haalbaarheidsonderzoek om het historische stadhuis en omliggende panden in de stad Lochem voor cultuur te bestemmen. Belangrijk is ook om een thematische insteek te krijgen, zoals Kunst en Cultuur, ter onderscheiding. Of, door de activiteiten van de Schouwburg te combineren met andere culturele activiteiten ontstaat een soort van cultuurfabriek die op vele locaties in de gemeente optredens en exposities organiseert.

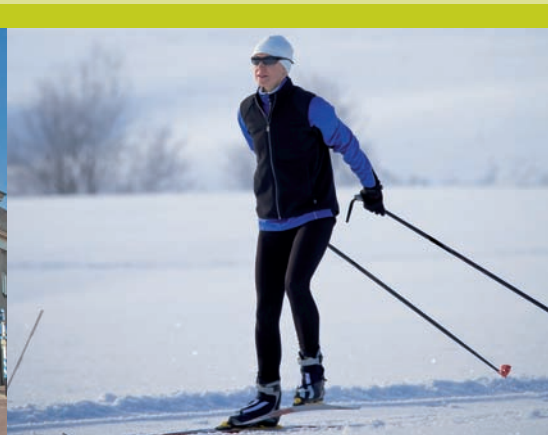

Dit is een uitgave van de gemeente Lochem. Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. Vormgeving: www.AppeltjeS.com. Redactie: gemeente Lochem. Fotografie: Achterhoek Fotografie, het Betere Boeren Bed en gemeente Lochem. www.lochem.nl